

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

ШЕРЕШЕВСЬКІ ЧИТАННЯ: **представництво в умовах** **надзвичайних ситуацій**

МАТЕРІАЛИ
Круглого столу

Одеса,
15 грудня 2023 року

Одеса
Фенікс
2023

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора *С. Харитоновна*,

доктора юридичних наук, професора *І. Давидової*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина Віталівна – д.ю.н., професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», професор;

Кедик Анна Іванівна – лаборант кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Група організаційного та технічного забезпечення Всеукраїнської наукової конференції:

Глиняна Катерина Михайлівна – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;

Калітенко Оксана Михайлівна – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;

Матійко Микола Володимирович – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;

Омельчук Олександр Сергійович – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;

Бааджи Наталя Пилипівна – к.ю.н., доцент кафедри інтелектуальної власності і патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;

Кирилюк Алла Володимирівна – к.ю.н., доцент кафедри інтелектуальної власності і патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;

Кедик Анна Іванівна – лаборант кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники Круглого столу, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

Шерешевські читання: представництво в умовах надзвичайних ситуацій : матер. Круглого столу (Одеса, 15 груд. 2023 р.) [Електронне видання] / за заг. ред.: *С. Харитоновна*, *І. Давидової*; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2023. – 130 с. – Режим доступу: ...

ISBN 978-617-8395-51-3

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних і практичних проблем цивільного права та процесу, в тому числі особливостей представництва в умовах надзвичайних ситуацій, інших дотичних тем приватного права, які були оприлюднені на Круглому столі, що відбувся 15 грудня 2023 року в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення юридичної громадськості з дослідженням науковців у сфері цивілістики і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в науковій діяльності.

УДК 347.155

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
<i>Харитонов Євген Олегович, Харитонова Олена Іванівна</i> ПРЕДСТАВНИЦТВО В УМОВАХ ВІЙНИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ	9
<i>Мінченко Раїса Миколаївна</i> ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ СУДОВОГО СПОСОБУ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА В ПОРЯДКУ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА	14
<i>Бааджи Наталія Пилипівна</i> ОХОРОНА АВТОРСЬКИХ ПРАВ У СФЕРІ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	19
<i>Бабич Ірина Григорівна</i> КОНКУРЕНЦІЯ ДЕЛІКТНОГО ТА ДОГОВІРНОГО ПОЗОВУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ	24
<i>Гаврік Роман Олександрович</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СПОСОБІВ ЗАХИСТУ СІМЕЙНИХ ПРАВ ДИТИНИ ЇЇ БАТЬКАМИ (ЗАКОННИМИ ПРЕДСТАВНИКАМИ) В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.	28
<i>Галупова Лариса Ігорівна</i> ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	33
<i>Еннан Р. Є., Мазуренко С. В.</i> ACADEMIC ETHICS AND ACADEMIC INTEGRITY SYSTEM: USA EXPERIENCE (АКАДЕМІЧНА ЕТИКА ТА СИСТЕМА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ: ДОСВІД США).	37
<i>Калітенко Оксана Михайлівна</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИДАЧІ ДОВІРНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	42
<i>Кирилюк Алла Володимирівна</i> СУБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СФЕРІ МЕДИЦИНИ ТА ФАРМАЦІЇ.	45
<i>Кривенко Юлія Василівна</i> ІНСТИТУТ ПРЕДСТАВНИЦТВА ГРУПОВИХ ІНТЕРЕСІВ	51
<i>Маковій Віктор Петрович</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДСТАВНИЦТВА ЗА ДОВІРЕНІСТЮ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	54
<i>Матійко Микола Володимирович</i> ОКРЕМІ ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ІНСТИТУТУ ПРЕДСТАВНИЦТВА В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ	59

Галупова Лариса Ігорівна – к.ю.н., доцент,
доцент кафедри права інтелектуальної
власності та патентної юстиції
Національного університету «Одеська
юридична академія»

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

На сьогоднішній день спостерігається тенденція розширення кола суспільних відносин в цифровому середовищі. Причинами цього є наукового – технічний прогрес, який дає можливість безперешкодно здійснювати будь-який вид господарської діяльності в мережі Інтернет, комунікувати, оцифровувати результати інтелектуальної, творчої діяльності та використовувати цифрові інструменти для створення нових об'єктів інтелектуальної власності.

Найчастішими порушенням авторських прав у цифровому просторі є незаконне поширення відеоматеріалів, музичних творів, літературних на наукових творів, оцифрованих творів образотворчого мистецтва, оскільки в даний час в Інтернеті успішно працюють файлообмінники та сайти, на яких можна безкоштовно та без згадки автора скачати той чи інший об'єкт авторського права. Будь-які процеси незаконного розповсюдження об'єктів авторського права здійснюються методом вільного копіювання. Таким чином, у цифровому просторі закарбовується поняття інтернет-нігілізму – ігнорування авторського права як такого в цифровому середовищі – тут все належить загальному користуванню – такою є сучасна позиція інтернет-користувачів [1].

Природа цифрового середовища є складною у визначенні через її постійний розвиток. Правова природа цифрового середовища визначається системою правових норм, що регулюють дану сферу та стандартів, які визначають правила користування інструментами цифрового середовища та взаємовідносин фізичних та юридичних осіб в ньому.

З самого початку виникнення цифрового простору взаємодія з Інтернетом традиційно уособлювало свободу дій у межах глобальної мережі та свободу оперування інформацією. Безумовно, в даний час погляди на це зазнали змін.

Цифрове середовище – це сукупність онлайн-цифрових механізмів, алгоритмів які обслуговують організацію та структу-

ру економічної та соціальної діяльності. В свою чергу, право покликане регулювати активність, що відбувається в різних сферах життя.

Цифрове середовище є специфічною платформою, де можуть виникати та розвиватись суспільні відносини. Серед особливостей суспільних відносин можна виділити наступні:

1. Глобальний характер – миттєвий доступ до інформації у будь – якій точці світу.

2. Швидкість та зручність до копіювання та редагування текстових матеріалів. Така функція цифрового середовища є перевагою та недоліком водночас, адже її можуть використати для порушення авторських прав.

3. Великий обсяг даних. В цифровому середовищі існує тенденція до збільшення об'єму інформації в цифровому середовищі, що вимагає створення та удосконалення ефективних методів її зберігання, пошуку та обробки.

4. Взаємопов'язаність. Користувачі цифрового середовища можуть миттєво взаємодіяти із мережею Інтернет, із іншими користувачами та із контентом.

5. Мобільність – можливість мати доступ до цифрового середовища із різних новітніх технічних пристроїв.

Подальше дослідження специфічних рис цифрового середовища дає можливість визначити його правову природу та окреслити правові механізми охорони та захисту прав інтелектуальної власності а також використання цифрового середовища для створення нових результатів творчої діяльності.

Однією з революційних змін у сучасному суспільстві стало переміщення в цифрове середовище бізнесу та різного роду комунікацій. Прикладами таких бізнес платформ є eBay, Alibaba, Google, Amazon до комунікаційних платформ належать Instagram, TikTok, Threads, Twitter, YouTube, Viber, Telegram та інші.

Розвиток комунікацій і цифрових технологій у поєднанні з нещодавніми виниклими, пов'язаними з пандемією та воєнним станом, призвели до значного прогресу в кіберпросторі, відкривши безліч нових граней правовідносин.

В таких умовах актуальним є питання забезпечення належного рівня захисту прав особи в цифровому середовищі, в тому числі на результати інтелектуальної, творчої діяльності.

Створюючи нові та потрібні об'єкти права інтелектуальної власності, особа (автор) хоче бути впевнений, що його права не будуть порушені або в разі порушення зможуть бути ефективно захищені.

Захист авторських прав можливий в юрисдикційній та неюрисдикційній формах. Юрисдикційна форма захисту може бути реалізована шляхом звернення до суду як загального способу захисту або до органу державної влади, як адміністративного захисту. Юрисдикційна форма не завжди буде ефективною через транскордонний характер конфліктів в цифровому середовищі, неможливість ідентифікувати користувача (порушника прав інтелектуальної власності), неможливість відслідкувати порушення прав та вирахувати завданні збитки.

Сьогодні відомі бізнес-майданчики, такі як eBay, Amazon та деякі інші активно використовують позасудові способи врегулювання конфліктів. На eBay чи Amazon врегулювання спорів в позасудовому порядку відбувається через систему врегулювання конфліктів, що надається платформою. Учасники можуть використовувати цю систему для врегулювання конфліктів і спорів шляхом обміну повідомленнями та наданням інформації про транзакцію. Якщо конфлікт не вирішується таким шляхом, користувачі можуть звернутися до судового або іншого позасудового способу захисту прав [2, с. 117].

До інших позасудових способів захисту прав інтелектуальної власності як неюрисдикційної форми захисту прав можна віднести медіацію, арбітраж, врегулювання спору за участю судді, фасилітацію, переговори без посередників та інші комбіновані способи.

Розвиток електронної комерції також потребує новітнього правового регулювання, та гнучких способів захисту прав інтелектуальної власності, які б відповідали рівню розвитку даною сфери суспільних відносин [3]. На нашу думку, неюрисдикційні способи захисту прав мають ряд переваг, завдяки яким звернення до таких способів може стати ефективним механізмом захисту прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності. До прикладу, за допомогою медіації можна розглядати конфлікти, які відбуваються в цифровому середовищі між фізичними та юридичними особами, між громадянами однієї країни та громадянами різних країн, між дієздатними та недієздатними особами. Медіація є гнучкою процедурою, яка може бути проведена як в онлайн – так і в офлайн – режимі. Міжнародний комерційний арбітраж – є ефективним способом захисту прав інтелектуальної власності в спорах, де є іноземний елемент (наприклад, спори щодо

незаконного використання торговельної марки в іноземній країні). Врегулювання спору за участю судді буде ефективним у випадках, коли сторони бажають щоб посередником виступав діючий суддя з певним досвідом роботи із правовими спорами. Переговори без участі посередника будуть мати позитивний ефект при врегулюванні приватно – правових конфліктів. Фасилітація як альтернативний спосіб захисту прав інтелектуальної власності може бути використаний, коли до конфлікту залучена велика кількість сторін.

Отже, цифрове середовище є новітньою платформою для існування суспільних правовідносин, а тому сьогодні актуальним є питання забезпечення прав користувачів та суб'єктів відповідних відносин. Як висновок можна зазначити, що розвиток технологій робить необхідним удосконалення правового регулювання відносин в цифровому середовищі та удосконалення системи захисту прав інтелектуальної власності з урахуванням особливостей цифрового середовища. Крім того, вважаємо доречним перейняття позитивного досвіду відомих бізнес-платформ щодо можливості врегулювання конфліктів безпосередньо в цифровому середовищі де існують правовідносини. Такі рішення допоможуть розвантажити судову систему України та дадуть можливість сторонам приймати взаємовигідні для них рішення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Баранова О. Авторські права в Інтернеті: що є об'єктом та як себе захистити. / URL: https://biz.ligazakon.net/news/203333_avtorsk-prava-v-nternet-shcho--obkto-m-ta-yak-sebe-zakhistiti
2. Галупова Л. І. Альтернативні способи врегулювання конфліктів у сфері права інтелектуальної власності: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Галупова Лариса Ігорівна. Одеса, 2021. 207 с.
3. Костира А. Захист інтелектуальної власності в e-commerce: полювання на привидів. / URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-v-ecommerce-polyuvannya-na-prividiv.html>